

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה וחרבות ברזל – מסלול ארצי

ערר 1670-23
ערר 1671-23
ערר 1672-23
ערר 1674-23
(ערר קורונה)

לפני כבוד חברי הוועדה:
עדי ליאב, עו"ד - יו"ר
אריאל ז'יטניצקי, רו"ח ועו"ד - חבר

העוררת: מ.ר.מ. אקספרס בע"מ, מס' 514381516
ע"י עו"ד חוסאם סבית

נ ג ד

המשיבה: רשות המסים
באמצעות היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות
רחוב בן גוריון 38 רמת גן
מייל: corona.ararim@taxes.gov.il

החלטה

לפנינו הליך העוסק רובו ככולו באיחורים. ראשית, טענות המשיבה כי העוררת איחרה בהגשת השגותיה ובהמשך טענות המשיבה כי העוררת איחרה בפתיחת ההליכים דנן. לאחר שקראנו, שמענו ובחנו את טענות הצדדים והאסמכתאות שהגישו, הגענו לכלל מסקנה כי **דין העררים להתקבל באופן חלקי, כמפורט להלן.**

רקע

1. העוררת היא חברה העוסקת בתחום הנכיונות.
2. העוררת הגישה למשיבה בקשות למענקי קורונה בהתאם לחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), תש"ף-2020 (להלן - **חוק הסיוע**) וזאת בגין תקופות הזכאות: 5-6/2020, 7-8/2020, 9-10/2020 ו-11-12/2020 (להלן: **הבקשות**).
3. בגין בקשות אלו שולמו לעוררת מקדמות בסך כולל של 1,185,635 ₪.
4. במהלך החודשים 3-4/2021 קיבלה המשיבה את כל ארבע בקשותיה של העוררת באופן חלקי בלבד כך שאושרו לה מענקים בסך 40,000 ₪ בגין כל תקופת זכאות (להלן - **החלטות הדחיה**). בהתאם לכך, נדרשה העוררת להשיב את סכומי המקדמות אשר שולמו לה ביתר בגין בקשותיה אלו.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

5. ביום 19.5.2021 הגישה העוררת השגות על שלוש מהחלטות אלו (5-6/2020, 7-8/2020 ו- 9-10/2020) באמצעות שליחתן אל כתובת דואר אלקטרוני ייעודית אצל המשיבה. ביום 14.3.2022 ומשלא התקבל כל מענה מהמשיבה, שלחה אותן שוב אך הפעם באמצעות המערכת המקוונת. בסמוך לכך ובאותו האופן, הגישה העוררת גם את השגתה בגין התקופה הרביעית (11-12/2020).
6. למען שלמות התמונה, יצוין כי עד לשלהי מרץ 2021 הודרך ציבור מבקשי המענקים להגיש את השגותיו על החלטות המשיבה באמצעות דואר אלקטרוני לכתובת ייעודית שנפתחה לצורך העניין. בשלב מאוחר יותר הוקמה אצל המשיבה מערכת מקוונת ייעודית ובהתאם הודרך הציבור להגיש השגותיו באמצעות מערכת זו. עם זאת, יוער כבר עתה כי במקרה דנן עולה מהחלטות המשיבה המצויות בפנינו (שלוש החלטות מתוך ארבע תקופות הזכאות - כפי שעוד יובהר בהמשך) כי העוררת הונחתה להגיש את השגותיה באמצעות דואר אלקטרוני, וזאת למרות שבאותו המועד כבר היתה פעילה המערכת המקוונת.
7. המשיבה טוענת כי לא קיבלה את ההשגות שנשלחו בדואר אלקטרוני, אך קיבלה את ההשגות שהוגשו באמצעות המערכת המקוונת. מאחר ובמועד הגשתן באופן מקוון חלף המועד האחרון להגשתן, דחתה המשיבה את כל ארבע ההשגות וזאת ביום 17.8.2022.
8. ביום 6.9.2023 ולפיכך רק בחלוף כשנה מדחיית השגותיה, הגישה העוררת עררים על החלטותיה אלו של המשיבה, הם העררים שלפנינו. בתמצית, טוענת העוררת כי מעולם לא קיבלה החלטות אלו בכתובת הדואר האלקטרוני שמסרה לצורך קבלתן, וגילתה עליהן רק בעקבות דרישת חוב מאת המשיבה.

תמצית ההליכים בפני הוועדה

9. ביום 6.9.2023 נפתחו ארבעת העררים דנן על ידי העוררת וביום 8.10.2023 הגישה המשיבה בקשה לסלקם על הסף מפאת איחור בהגשתם כמו גם האיחור בהגשת ההשגות שבבסיסם.
10. ביום 10.12.2023 הגיבה העוררת לבקשה לסילוק על הסף בצירוף אסמכתאות נוספות כאמור.
11. ביום 12.12.2023 ולאחר שניתנה לה האפשרות לעשות כן על ידי הוועדה, הגישה המשיבה התייחסות לתגובת העוררת לבקשה לסילוק על הסף והאסמכתאות הנוספות שהגישה. יוער כבר עתה, כי במסגרת תגובתה זאת השתנתה במעט טענתה העובדתית ביחס לאחת מנקודות המחלוקת העיקריות בהליך – היא כתובת הדואר האלקטרוני אליה נשלחו החלטות המשיבה בהשגות, ועל כך בהמשך.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

12. ביום 8.4.2024 קיימה הוועדה דיון בערר בנוכחות הצדדים. במהלך הדיון העלתה המשיבה לראשונה את הטענה ולפיה לא ניתן לשחזר את החלטותיה מתוך האזור האישי של העוררת שבאתר האינטרנט של רשות המסים, תוך הפניה לכך שהעוררת צירפה החלטות אלו על אף שהיא טוענת כי מעולם לא קיבלה אותן.

13. בסיום הדיון ועוד באותו היום, הגישה העוררת שני תצהירים מטעמה. האחד של מר עזיז הלון המתייחס להתוודעות העוררת להחלטות המשיבה בהשגות; השני של מר וליד חרב, המתייחס לשליחת ההשגות באמצעות הדוא"ל כמו גם להתוודעות העוררת להחלטות המשיבה בהשגות.

14. ביום 17.4.2024 אפשרה הוועדה לצדדים להתייחס לטענה החדשה בדבר אפשרות שחזור ההחלטות באזור האישי, תוך הוספת מסמכים. בעוד המשיבה תמכה טענתה זאת בתעודת עובד ציבור, הפנתה העוררת אל תצהיריה האמורים מיום 8.4.2024.

15. ביום 7.7.2024 קבעה הוועדה דיון נוסף בעררים אליו זימנה נציג מאגף המחשוב של המשיבה כמו גם את רו"ח שרבל חתם אשר אסף לטענת העוררת את החלטות המשיבה בהשגות.

16. ביום 22.7.2024, יום לפני הדיון הנוסף שנקבע, הגישה המשיבה בקשה להוספתן של שתי ראיות חדשות. בשל כשל מחשوبي במערכת בית הדין אליו היתה מודעת המשיבה, לא נקלטה בקשה זו במערכת ועל כן העבירה המשיבה בקשה זו אל הוועדה באמצעות דואר אלקטרוני. על אף האמור, בחרה המשיבה שלא להעביר העתק מבקשה זאת בדואר אלקטרוני גם אל העוררת כפי שעשתה כאמור אל הוועדה.

17. ביום 23.7.2024 קיימה הוועדה דיון נוסף בעררים (להלן - **הדיון השני**) בנוכחות הצדדים ובנוכחות נציגים מקצועיים מטעם מחלקת המחשוב אצל המשיבה אשר העידו לגבי אופן פעילות מערכת המחשוב אצל המשיבה במועדים הרלבנטיים ורו"ח שרבל מטעם העוררת.

עיקר טענות הצדדים

18. העוררת טוענת כי לא איחרה בפתירת העררים. לטענתה, החלטות המשיבה בהשגות לא התקבלו אצלה ונדע לה עליהן רק עם קבלת דרישת תשלום מהמשיבה מיום 1.8.2023. בהתאם לעוררת, עם קבלת דרישת החוב באמצעות דואר רשום ולאור סכום החוב הגבוה נסע רואה החשבון מטעמה אל משרדי מחלקת הגביה של פקיד השומה בחיפה לברר מה מקורו, רק אז קיבל לידי את החלטות תוך שהעררים מוגשים בסמוך לכך.

19. לעניין מועד הגשת השגותיה, טוענת העוררת כי לא איחרה בהגשה ביחס לאף אחת מארבע תקופות הזכאות. ביחס לשלוש התקופות הראשונות מציינת העוררת כי הגישה במועד את השגותיה וזאת באמצעות הודעת דואר אלקטרוני ששלחה למשיבה. ביחס

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

לתקופת הזכאות הרביעית מציינת העוררת כי כל שקיבלה מהמשיבה ביחס לתקופת זכאות זאת הוא מכתב אישור ירידת מחזורים מיום 12.4.2021, אך ההחלטה עצמה מעולם לא התקבלה אצלה. על כן, אין לראות בהגשת ההשגה ביום 13.3.2022 כהשגה שהוגשה באיחור.

20. מן הצד השני, טוענת המשיבה כי העוררת איחרה הן בהגשת השגותיה, והן בפתיחת העררים דנן.

21. לעניין מועד פתיחת העררים מציינת המשיבה כי שלחה את ארבע החלטותיה אל הכתובת אותה אישרה העוררת במסגרת הגשת הבקשות ככתובת להמצאה כדין ובאותו האופן בו נשלחו גם החלטות בבקשות המענק. על כן, לא ברור לטעמה מדוע דווקא החלטות אלו לא התקבלו אצל העוררת.

22. לעניין ההשגות מעלה המשיבה מספר טענות:

א. ראשית, כי ההשגות אשר שלחה העוררת לכתובת הדואר האלקטרוני לא אותרו אצלה וכי ממילא גם במועד זה כבר איחרה העוררת לכל הפחות ביחס לשתי תקופות הזכאות הראשונות;

ב. שנית, כי תיבת הדואר האלקטרוני אליה טוענת העוררת ששלחה את השגותיה לא היתה פעילה באותו המועד לאור המעבר להגשה מקוונת עליה הודיעה המשיבה באתר האינטרנט שלה ביום 21.3.2021;

ג. שלישית, כי בהשגת העוררת ביחס לתקופת הזכאות 11-12/2020 ביקשה העוררת עצמה הארכת מועד להגשתה, ומכאן שאפילו לשיטתה איחרה את המועד האחרון.

דיון והכרעה

23. כלל המחלוקות בין הצדדים דנן נוגעות למועדים הקבועים בחוק הסיוע ועמידת העוררת בהם. בכלל זאת, טוענת המשיבה כי העוררת איחרה בפתיחת העררים כך שיש לסלקם על הסף, וכן לגוף העניין - דחיית השגות העוררת על הסף בשל איחור בהגשתן.

24. לאור טענת הסף אותה העלתה המשיבה הנוגעת לאיחור בפתיחת ההליכים דנן, נבקש תחילה להכריע בה. עם זאת נציין כבר עתה כי איננו סבורים שהעררים הוגשו באיחור ועל כן בהמשך נדון גם בטענות הצדדים לגוף העניין.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

מועד אחרון להגשת עררים – רקע נורמטיבי

25. סעיף 20(א)(1) לחוק הסיוע קובע:

"על החלטה בהשגה לפי סעיף קטן (א) ניתן לערור לפני ועדת ערר כאמור בסעיף 21, בתוך 45 ימים מיום שנמסרה לעורר ההחלטה בצירוף הודעה על זכות הערר ועל המועד להגשתו." (ההדגשות אינן במקור)

26. תקנה 6(א) לתקנות התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה) (סדרי הדין והמינהל בוועדת הערר), תשפ"א-2020 קובעת:

"עורר המבקש להאריך מועד להגשת ערר מעבר למועד הקבוע בסעיף 20(ב) לחוק, יגיש לוועדת הערר בהקדם בקשה בצירוף הצהרה שבה יאומתו העובדות שביסוד בקשתו, ויפרט בבקשה את טעמיו המיוחדים."

27. תחמת המועד האחרון להגשת ערר בצירוף הדרישה לקיומם של "טעמים מיוחדים" נועדו לאזן בין הזכויות השונות ובהן: זכות הגישה לערכאות ומיצוי ההליך השיפוטי, סופיות הדין, הוודאות המשפטית ואינטרס ההסתמכות של הצדדים. הדרישה להצגת טעמים מיוחדים לצורך חריגה מהמועד האחרון משמשת נקודת איזון ראויה בין אינטרסים אלו (ר' למשל: רע"א 3776/16 שמעון גנים נ' דרור רחל (ניתן ביום 15.08.2016); (ע"א 3857/96 שגיא נ' תעשיות רוגזין בע"מ (ניתן ביום 29.6.1998), בש"א 3780/98 רוזן ואח' נ' כפר הרי"ף כפר שיתופי להתיישבות חקלאית (ניתן ביום 9.8.1998)).

28. בפסיקה נקבע כי טעמים מיוחדים נבחנים בכל מקרה לפי נסיבותיו, כאשר לעניין זה יישקלו: הסיבה בגינה לא עמד מבקש הארכה במועד הקבוע; משך האיחור; מועד הגשת בקשת הארכה; הסתמכות הצד שכנגד וכן סיכויי הלכאוריים של ההליך (בש"א 482/08 פיכמן נ' כונס הנכסים הרשמי (ניתן ביום 28.1.2008)).

29. ככלל, בתי המשפט נוטים להיענות לבקשות ארכה כאשר הסיבות אשר הובילו לאיחור לא היו בשליטתו של המבקש. נקבע כי "טעמים מיוחדים" נועדו לסלול את דרכו של בעל דין ולפתוח בפניו את שערי בית המשפט מקום בו סוכלה כוונתו לפתוח בהליך, וזאת בשל אירועים מחוץ לשליטתו הרגילה או בשל תקלות שלא יכול היה להיערך אליהן מראש.

30. נקבע כי קיימות נסיבות חריגות בהן מוצדק לאפשר את הגשת ההליך באיחור, באופן המונע תוצאה שרירותית ונוקשות יתרה בהפעלתם של סדרי הדין (בש"א 5636/06 נפתלי נשר נ' שלומי גפן (ניתן ביום 23.8.2006)) ועל כן אין רשימה סגורה של נסיבות אשר יוכרו כטעמים מיוחדים (ע"א 6842/00 ידידיה נ' קסט (ניתן ביום 15.3.2001)).

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

31. לבסוף ובהקשר להליך המצוי בפנינו, נקבע בפסיקה כי בהליך ערעורי על הפעלת סמכותה של רשות מנהלית במסגרת חוק סוציאלי, יש ליתן משקל מופחת לאינטרס סופיות הדיון של הרשות המנהלית אל מול זכותו של הפרט למיצוי זכויותיו. חקיקה סוציאלית נועדה מלכתחילה להטיב עם קבוצה מסוימת המוגדרת בחוק ולפיכך קיים אינטרס ציבורי לאפשר לפרט הטוען לכך למצות את ההליכים השיפוטיים העומדים לרשותו, כאשר הסתמכותה של רשות מנהלית כצד שכנגד על סופיות הדיון איננה באותה העוצמה כמו בהליכים אזרחיים רגילים (בר"מ 6094/13 לאול מדהנה נ' המשרד לקליטת עליה, פס' 8-7 (ניתן ביום 10.12.2013)).

לא הוכח כי החלטות המשיבה נשלחו אל העוררת

32. כאמור, בהתאם לסעיף 20(א)(ב) לחוק הסיוע, ערר על החלטות המשיבה בהשגות יוגש לא יאוחר מ- 45 ימים מיום שנמסרה החלטת המשיבה בהשגה. בענייננו, דחתה המשיבה את השגות העוררת ביום 17.8.2022 אך העוררת פתחה בעררים דנן רק ביום 6.9.2023, ומכאן שלכאורה באיחור של 340 ימים.

33. סעיף 24 לחוק הסיוע קובע כי על המצאת הודעות מטעם המשיבה יחולו הוראות סעיף 238 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן- הפקודה) אשר זו לשונו:

"(א) הודעה ניתנת להמציאה לאדם בין לידו ובין בדואר רשום לפי מען עסקו או מענו הפרטי כפי שהם ידועים לאחרונה; נשלחה בדואר רשום, יראוה כהודעה שהומצאה ביום הששי שלאחר יום המשלוח, או נשלחה לבני אדם בישראל, או למחרת היום שבו היתה ההודעה מגיעה על ידי הדואר בדרך הרגילה, אם נשלחה לבני-אדם שמחוץ לישראל, ולהוכחת המצאה בדרך זו דיה הוכחה שהמכתב המכיל את ההודעה נשלח כראוי ומוען כראוי.

(ב) הודעה שנשלחה כאמור בסעיף קטן (א) והנמען סירב לקבלה, יראוה כאילו הומצאה כדין."

34. כפי שקרה בעניין שלפנינו כמו גם ביחס לכלל מבקשי המענקים, שלחה המשיבה את החלטותיה והודעותיה אל המבקשים באמצעות דואר אלקטרוני – דרך שאינה מוזכרת בסעיף 238 לפקודה. עם זאת, בפסיקה נקבע כי סעיף 238 אינו שולל את האפשרות למסור הודעות בדרך שונה מהדרכים המצוינות בו, ואולם החזקה הקבועה בו רלבנטית רק אם ההודעה נמסרה באחת הדרכים שצוינו בו (בש"א 13876/08 מרוז מנחם נ' פקיד שומה תל אביב 3 (ניתן ביום 30.11.2008)).

35. נקודת המוצא היא שהחלטות אשר שולחת המשיבה יגיעו ליעדן. על כן, ככל שהמשיבה מציגה אינדיקציה לשליחת ההודעות מועבר הנטל אל כתפי העורר להראות כי הודעות

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

אלו לא התקבלו. מאחר ובמקרה כזה יידרש העורר להוכיח עובדות בעלות יסוד שלילי, נטל ההוכחה אשר יוטל עליו הוא מינימלי בלבד (לעניין הוכחתם של יסודות שליליים ר' בר"ם 7502/22 בוריס פודולסקי נ' רשות המסים, פס' 22 (ניתן ביום 22.1.2023)) והשאלה תוכרע בהתאם לכלל נסיבות המקרה (ערר 1253-23 החברה לפיתוח יסוד המעלה וחולת הבע"מ נ' רשות המסים (ניתן ביום 6.6.2023) (להלן- עניין החברה לפיתוח יסוד המעלה).

36. העוררת מסבירה את המועד בו פתחה בעררים דן בכך שלא קיבלה את החלטות המשיבה בהשגות. העוררת הסבירה כי גילתה שהתקבלו החלטות בהשגותיה רק ביום 1.8.2023 עם קבלת דרישה להשבת הסכומים ששולמו לה ביתר מהמשיבה. בהמשך הוסיפה והסבירה כי בעקבות קבלת הודעת החוב בדואר רשום ולאור סך המענקים בהם מדובר, הגיע רואה החשבון שלה, מר שרבל חתר, אל משרדי פקיד השומה לברר אודותיו, אז קיבל לידי עותק מודפס של ההחלטות ואלו הועברו אל בא כוחה לצורך הגשת העררים. מאחר והמועד האחרון להגשת העררים נגזר מהמועד בו נמסרו לה ההחלטות כאמור, לא איחרה בהגשת העררים.

37. לאחר בחינת כלל הממצאים שהובאו בפני הוועדה לרבות הסברי הצדדים והמסמכים שהובאו בתמיכה להם, סבורה הוועדה כי בסופו של דבר לא הצליחה המשיבה לבסס הטענה כי החלטותיה אכן נשלחו אל העוררת במועד הנתען אשר ממנו נגזר כאמור המועד האחרון להגשת העררים. חרף המסמכים הרבים שצירפה המשיבה בהליך במספר הזדמנויות לא הוצגו מטעמה האסמכתאות החשובות ביותר – הן האסמכתאות המעידות על כך שהחלטותיה אכן נשלחו לעוררת במועד הנתען.

38. צילומי המסך שצירפה המשיבה מתוך מערכת המחשוב שלה מראים כי ביום 17.8.2022 נשלחו על ידה הודעות דואר אלקטרוני כמו גם מסרוני ס.מ.ס ובהם הודעה על כך שהחלטה הרלבנטית עתידה להישלח, ולא על כך שנשלחה בפועל: "**מכתב החלטה ישלח לדוא"ל המפורט בטופס התביעה**" (ההדגשה אינה במקור, הח"מ). עם זאת, לא צורפה אסמכתא לכך שהחלטות עצמן נשלחו בסופו של דבר וזאת על אף שניסיון הוועדה מלמד כי באפשרות המשיבה להציג אסמכתאות על שליחת החלטות בפועל (ע"פ רוב בדרך של הגשת יומן הפעולות מתוך מסך המפקח ובו אינדיקציה כי מכתב החלטה עצמו נשלח).

39. החשש כי הפרדה זאת בין ההודעה על כך שהחלטות יישלחו לבין שליחתן בפועל הוצג למשיבה במהלך הדיון השני, אך היא פטרה אותו בכך שאינה מכירה מצב שכזה (עמ' 14 שורה 27 עד עמ' 15 שורה 19 לפרוטוקול 2). ואולם, ניסיון הוועדה מלמד כי אין זה המקרה היחיד בו התרחשה הפרדה זאת, וראה למשל את הדיון בערר 1806-23 פטוריז הצללה ומתקני משחקים בע"מ נ' רשות המסים, פס' 23 (ניתן ביום 27.12.2023) (להלן-

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

עניין פטוריז). מאחר וכלל הוא כי נטל השכנוע להוכחת טענה מוטל על הצד שטענה זאת מקדמת את עניינו במשפט, מסקנתנו היא כי המשיבה לא עמדה באותו נטל ראשוני שמוטל עליה.

40. דומה כי די היה בכך כדי לסיים הדיון בכל הנוגע למועד הגשת העררים, אך נבקש להוסיף מספר מילים גם לעניין כתובת הדואר האלקטרוני אליה מוענו החלטות אלו. על אף שהמען המצוין בראש ההחלטות מראה כי אלו נשלחו אל הכתובת aziz_h9@walla.co.il (להלן- **כתובת הדוא"ל של מר עזיז הלון**) ציינה המשיבה בבקשתה לסילוק העררים על הסף כי החלטות אלו נשלחו אל כתובת יחידה אחרת היא הכתובת: Najeeb.dbayat.cpa@gmail.com (פס' 30 לכתב התשובה) (להלן: **כתובת הדוא"ל של מר נג'יב דביאת**). בהמשך ההליך, תיקנה המשיבה את גרסתה בעניין זה, תוך שהיא מציינת כי "**כאמור בבקשת המשיבה** [לסילוק העררים על הסף] **ארבע ההחלטות נשלחו בהתאם לכתובות אותן הזינה העוררת במעמד הגשת הבקשות**".

41. בהתאם לדבריהם של נציגי המחשוב אצל המשיבה בדיון השני שהתקיים בפני הוועדה אשר התייחסו לאופן פעולת מערכת המחשוב אצל המשיבה במועדים הרלבנטיים, בעוד אישור על הגשת הבקשה נשלח הן אל כתובתו של מגיש הבקשה והן אל הכתובת שצוינה בכתובת העסק, נשלחות החלטות המשיבה אך ורק אל הכתובת המוגדרת תחת השדה 'כתובת העסק' (עמ' 7 שורות 19-23 לפרוטוקול הדיון מיום 22.7.2024) (להלן- **פרוטוקול 2**). הסבר זה עומד בסתירה לטענתה המתקנת של המשיבה ולפיה נשלחו החלטותיה לשתי כתובות הדואר האלקטרוני הנ"ל, והוא מתאים גם לכלל החלטות והודעות שצירפה המשיבה במסגרת הליך זה בהן תמיד מופיעה כתובת דואר אלקטרוני אחת בלבד בראש ההחלטה.

42. הסברי המשיבה ביחס למען אליו נשלחות החלטותיה והודעותיה אינו תואם את האסמכתאות שהוצגו בהליך. בדיון, הסבירו נציגי המחשוב מטעם המשיבה כי הם אינם שומרים במאגר הנתונים כתובות קודמות של עוסקים, כך שהמען המעודכן במערכת הוא המען האחרון שעודכן עבור העוסק. עוד ציינה המשיבה כי המשתמש השולח הודעות מתוך מערכת המחשוב שלה איננו יכול לשנות את המען באופן ידני (עמ' 8 שורות 27-34 לפרוטוקול הדיון השני). בהתאם לחומרים שהוגשו בהליך דנן, ניתן לראות כי כתובת הדואר האלקטרוני המופיעה בראש החלטותיה השונות היא aziz_h9@walla.co.il; לעומת זאת במכתב פירוט התשלומים מיום 6.9.2021 מצוינת הכתובת: aziz_h9@gmail.com (נספח ל' לכתב התשובה של המשיבה) ובהודעת החוב מיום 1.8.2023 (היא ההודעה אשר בעקבותיה גילתה העוררת על החלטות המשיבה בהשגות) מצוינת הכתובת: aziz_h9@walla.com. כל זאת כאשר המשיבה עצמה מציינת כי "**מגיש הבקשה רשאי לעדכן את כתובת משלוח ההודעות, אך באופן ספציפי אצל**"

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

העוררת הדבר לא נעשה" (פס' 2 לתגובת המשיבה מיום 5.5.2024). חוסר התאמה זה מעורר קושי נוסף לבסס במקרה זה חזקת מסירה כפי שלמעשה מבקשת המשיבה בענייננו.

43. גם מסרון הס.מ.ס אשר שלחה המשיבה לעוררת ובו הודעה על כך שקיימת החלטה בבקשתה נשלח על פניו למספר הטלפון הלא נכון, שכן נשלח אל מספרו של מגיש הבקשה (נספחים ב', ו', ז', יא' לבקשה לסילוק על הסף) להבדיל מהמספר אותו הגדירה העוררת כמספר ליצירת קשר (נספח ב' להשלמת הטיעון מטעם המשיבה מיום 5.5.2024).

44. דומה כי לא יכול להיות חולק כי במערכת שליחת מסרים דיגיטליים יתרחשו תקלות – אפילו יהיה זה במיעוט המצומצם ביותר של המקרים (ור' בעניין זה סעיף 3ה(4) לחוק תקשורת דיגיטלית עם גופים ציבוריים, תשע"ח-2018 אליו התייחסה הוועדה בעניין פטוריז). עצם שליחתן של הודעות אלקטרוניות אינה מבססת כשלעצמה חזקת מסירה, ושאלה זאת תוכרע בהתאם למכלול הנסיבות והאינדיקציות של המקרה המסוים (ערר 1253-23 החברה לפיתוח יסוד המעלה וחולתה בע"מ נ' רשות המסים (ניתן ביום 6.6.2023).

45. כל האמור לעיל, העדר אסמכתאות התומכות בשליחת ההחלטות לעוררת בצירוף חוסר התאמות בין הסברי המשיבה לחומרים שהוצגו בעניינה של העוררת מטים את הכף אל עבר העדפת גרסתה של העוררת ולפיה לא קיבלה את החלטות המשיבה. משמעות האמור היא כי העוררת לא איחרה בהגשת השגותיה, ולפיכך יש להורות על הארכת המועד להגשתן.

46. בשולי הדברים ואף שהכרעה האמורה מיירתת את הצורך בכך, תבקש הוועדה גם להתייחס לטענות המשיבה ולפיהן לא יכלה העוררת לצרף את ההחלטות לכתבי הערר ככל שלא קיבלה אותן באמצעות הדואר האלקטרוני. כאמור, טענת המשיבה ולפיה לא ניתן לשחזר את החלטותיה באופן מקוון הועלתה לראשונה במסגרת הדיון הראשון שקיימה הוועדה. העוררת התבקשה להתייחס לטענה זו, והפנתה לצורך האמור לתצהירו של מר עזיז הלון אשר הוגש מיד לאחר אותו דיון ובו נטען בקצרה וללא פירוט כי החלטות אלו נאספו על ידי רואה חשבון שרבל חתר עם קבלת דרישת התשלום מן המשיבה ביום 1.8.2023. רו"ח חתר אשר נכח בדיון השני שנערך הסביר כי העתק ההחלטות נמסר לידי בעת ביקורו במשרדי פקיד השומה בחיפה.

47. אכן, היה מקום כי העוררת תפרט טענותיה בכל הנוגע לאופן ומועד קבלת החלטות המשיבה בהשגות בשלב מוקדם יותר בהליך. עם זאת, במקרה דנן עמדה העוררת על כך שלא קיבלה את החלטות המשיבה והתוודעה אליהן רק עם קבלת הודעת התשלום מיום 1.8.2023 למן הרגע הראשון (כתבי הערר). תצהירו של מר עזיז הלון מיום 8.4.2024

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

מסביר אף הוא כי רו"ח חתר הוא אשר "אסף" את ההחלטות עבור העוררת. ולבסוף, הוועדה לא מוצאת מקום לפקפק בעדות של רו"ח חתר אשר נמצאה מהימנה עליה ולפיה קיבל לידיו את ההחלטות במשרדי פקיד השומה. וממילא, ההכרעה בסוגיה זאת אינה עומדת בבסיס החלטתנו כאמור.

48. לאור כלל הנימוקים שלעיל לא מצאנו שיש בכך כדי לשנות ממסקנתנו ולפיה העוררת לא איחרה בהגשת העררים, ועל כן נבקש להמשיך ולדון בטענות הצדדים גם לגוף העניין, הוא האיחור בהגשת ההשגות.

עמידת העוררת במועד האחרון להגשת השגותיה

49. סעיף 15(א)(1) לחוק הסיוע קובע:

"הרואה את עצמו נפגע מהחלטת המנהל בנוגע למענק הניתן לפי פרק זה, רבות בנוגע להטלת קנס בשל הגשת תביעה ביתר, רשאי להגיש השגה לעובד רשות המסים בישראל שהמנהל הסמיכו לשם כך, בתוך 45 ימים מיום קבלת ההחלטה; החלטה בהשגה תהיה מנומקת ותינתן בכתב בתוך 120 ימים";

50. בחוק אין הוראה המורה כיצד יש לנהוג עם השגה אשר הוגשה באיחור. עם זאת, בפסיקה נקבע כי למשיבה סמכות טבועה לדון בהשגות שהוגשו באיחור במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים, וזאת מתוך היקש לסמכות וועדת הערר לדון בעררים אשר הוגשו באיחור מטעמים מיוחדים (ר' למשל: ערר 2539-22 א.ד.א. 23 שירותי שיווק בע"מ נ' רשות המסים (ניתן ביום 15.12.2022)). ככלל, הטעמים המיוחדים הנדרשים לצורך האמור הם אותם הטעמים המיוחדים אליהם התייחסנו לעניין איחור בהגשת הערר. עם זאת, הפסיקה הכירה בכך שלאור אופיו המנהלי כמו גם לאור מטרות המענק, בחינת אמת מידה זאת ביחס למועד האחרון להגשת השגה ניתן יהיה להיעשות באופן גמיש יותר אל מול פרשנותה המצמצמת יותר בשלב הערר (ר' ערר 1458-23 לנבו שיווק ואחזקות בע"מ נ' רשות המסים (ניתן ביום 13.8.2023)).

51. בענייננו טוענת העוררת כי כלל לא איחרה את המועד האחרון להגשת ההשגות. לטענתה, הוגשו השגותיה במועד וזאת באמצעות דואר אלקטרוני ששלחה למשיבה. עם זאת, המשיבה טוענת כי השגות אלו לא אותרו אצלה מעולם.

52. על מנת להקל על הדיון ולמען הנוחות, נפרט להלן את המועדים הרלבנטיים ביחס לתקופות הזכאות השונות. בסוגריים, נציין את מספר הימים שחלף מאז השלב הקודם בהליך. בהמשך נדון בשאלה האם איחורה העוררת בהגשת השגותיה, תוך הפרדה בין התקופות השונות.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

תקופת זכאות	תקופת זכאות	תקופת זכאות	תקופת זכאות		#
5-6/2020	7-8/2020	9-10/2020	11-12/2020		
11.11.2020	14.12.2020	12.02.2021	12.02.2021	מועד הגשת הבקשה	1
14.03.2021 (123)	18.03.2021 (94)	05.04.2021 (52)	-	מועד ההחלטה בבקשה	2
19.05.2021 (66)	19.05.2021 (62)	19.05.2021 (44)	-	מועד הגשת השגה בדואר אלקטרוני	3
14.03.2022 (299)	14.03.2022 (299)	14.03.2022 (299)	13.03.2022 -	מועד הגשת השגה באופן מקוון	4
17.08.2022 (156)	17.08.2022 (156)	17.08.2022 (156)	17.08.2022 (155)	מועד ההחלטה בהשגה	5
01.08.2023 (349)	01.08.2023 (349)	01.08.2023 (349)	01.08.2023 (349)	מועד הגילוי על ההחלטה בהשגה	6
06.09.2023 (36)	06.09.2023 (36)	06.09.2023 (36)	06.09.2023 (36)	מועד פתיחת הערר	7

(בסוגריים: חלוף הזמן מהמועד הקודם)

תקופות זכאות 5-6/2020 ו-7-8/2020

53. החלטות המשיבה בבקשות העוררת בגין תקופות זכאות 5-6/2020 ו-7-8/2020 (להלן: **התקופות הראשונות**) התקבלו בימים 14.03.2021 ו-18.03.2021 (בהתאמה). העוררת טוענת כי החלטות אלו נמסרו לה ביום 19.4.2021 וכי הגישה את השגותיה בגין תקופות אלו ביום 19.5.2021.

54. ביום 19.5.2021, כך לטענת העוררת, הגישה השגה ביחס לשתי התקופות הראשונות (בצירוף השגה לתקופת זכאות 9-10/2020 בה נדון בהמשך) וזאת באמצעות שליחתן אל כתובת המייל: hasaga.corona@taxes.gov.il (להלן - **מייל השגה**). בתמיכה, צירפה לכתב הערר צילום של הודעת דואר אלקטרוני אשר נשלחה ממערכת הדואר האלקטרוני "וואלה", ממנה ניתן להבין כי אכן נשלחה במועד הנטען הודעת דואר אלקטרוני אל כתובת המייל השגה בצירוף נמענים נוספים (מר עזיז הלון וכתובת דואר אלקטרוני נוספת). בהמשך ההליך צירפה העוררת צילומי מסך נוספים מהם ניתן להבין כי השגות אלו נשלחו על ידי העוררת באמצעות שלוש הודעות דואר אלקטרוני נפרדות.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

55. כפי שציינו בתמצית לעיל, לאור הדחיפות במתן אפשרות להשיג על החלטות המשיבה ובהעדר מערכת מחשוב מתאימה, הוקמה כתובת דואר אלקטרוני ייעודית אצל המשיבה – היא כתובת המייל השגה, אליה היה על מבקשים להגיש את השגותיהם בשלבים מוקדמים יותר. בהמשך ועם הקמתה של המערכת המקוונת השתנה אופן הגשת ההשגות להגשה מקוונת אליה מתייחסת כעת המשיבה. כפי שמסבירה המשיבה בהליך דנן, המעבר בין השימוש במייל השגה לבין המערכת המקוונת ארע ביום 21.3.2021 אז פירסמה המשיבה הודעה על פתיחת האפשרות להגיש השגות באופן מקוון: <https://www.gov.il/he/service/corona-stage3-financial-aid-for-business-appeal>.

56. לטענת המשיבה ולאור המתואר לעיל, במועד בו טוענת העוררת ששלחה את השגותיה לא היתה אותה תיבת דוא"ל פעילה. לטענתה, משפורסמה הודעת המשיבה כאמור "חזקה על מייצג העוררת כי ידע מהי הדרך להגשת השגות ועל כן לא ברור מדוע הוגשה [ההשגה] הנטענת למייל השגה שכבר לא היה פעיל באותה עת" (תגובת המשיבה מיום 18.12.2023). וממילא כי השגות אלו אשר שלחה העוררת באמצעות הדואר האלקטרוני לא נמצאו במערכות המשיבה.

57. טענתה זאת של המשיבה מתעלמת לחלוטין מכך שבכלל החלטות הדחיה (למעט ההחלטה בגין תקופת 11-12/2020 אשר אינה בפנינו) צוין כי על ההשגה להישלח אל כתובת המייל השגה ולא באמצעות המערכת המקוונת. מאחר והעוררת צירפה אסמכתאות על כך ששלחה את השגותיה למייל בו הונחתה להגישן, אין מקום לחזקה הנטענת ולפיה היה על העוררת לדעת שעליה להגיש את ההשגות באופן אחר. בנוסף, הוועדה סבורה כי הפסקת פעילותה של כתובת המייל בסמיכות זמנים למועדים בהם המשיכה המשיבה עצמה להפנות בהחלטותיה להגשת השגותיה באמצעות דואר אלקטרוני חורגת ממתחם הסבירות. בנסיבות אלו, איננו מוצאים טעם לפגם בעצם העובדה שהעוררת הגישה את השגותיה באמצעות הדואר האלקטרוני.

58. עם זאת בחינת המועדים בהם הגישה העוררת את השגותיה באמצעות הדואר האלקטרוני מראה כי במועד בו הוגשו כבר חלף המועד האחרון להגשתן. השגות אלו הוגשו בחלוף 66-62 ימים, שהם מעבר ל-45 הימים בהם היה עליה להגישן. העוררת התעלמה מהגשתן של השגות אלו באיחור ולא סיפקה כל הסבר ולו הקטן ביותר לאיחור. במצב דברים זה, בוודאי שלא ניתן לומר כי מתקיים טעם מיוחד המצדיק את הארכת המועד להגשת השגותיה. יודגש, כי מדובר באיחור מצומצם אשר נוכח אופיו של ההליך המנהלי והמענק הנדון היה מקום להקל במועדים הקבועים ביחס אליו ולאשר את הארכה המבוקשת.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

59. עם זאת, משעה שההליך שלפנינו עוסק כל כולו בטענות הנוגעות לאיחורים מצד העוררת ולמרות האמור לא מצאה העוררת לנכון להסביר מה הוביל לאיחור זה – אפילו היה מצומצם, איננו מוצאים שיש מקום להשלים את אשר העוררת החסירה. מסקנתנו אם כך היא כי לא מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים הארכת המועד להגשת השגותיה ביחס לתקופות הזכאות 5-6/2020 ו-7-8/2020.

תקופת זכאות 9-10/2020

60. ביחס לתקופת זכאות 9-10/2020 טוענת העוררת כי החלטת המשיבה בבקשת המענק מעולם לא התקבלה אצלה והיא גילתה אודותיה רק בעקבות מכתב אישור ירידת מחזורים ששלחה אליה המשיבה ביום 12.4.2021. מנגד, טוענת המשיבה כי החלטתה ביחס לתקופת זכאות זאת נשלחה אל העוררת ביום 5.4.2021, אך עקב טעות טכנית היא נושאת כותרת עבור תקופת הזכאות 7-8/2020.

61. בחינת תוכן ההחלטה אליה מפנה המשיבה מראה כי תיאורה זה של המשיבה איננו מדויק בלשון המעטה. ההחלטה אליה מפנה המשיבה זהה לחלוטין להחלטה בתקופת זכאות 7-8/2020. שתי ההחלטות מפנות לאותו מספר בקשה (57327007 שהיא בקשת מענק 7-8/2020); שתי ההחלטות בעלות אותה הכותרת (תקופת זכאות 7-8/2020); שתי ההחלטות מתייחסות לסכום הכנסות זהה בתקופת הזכאות (שהוא למעשה הכנסות העוררת בתקופת 7-8/2020 ר' פרוטוקול הדיון עמ' 8 שורות 14 עד 15) ושתי ההחלטות בעלות תוכן זהה של ההחלטה לגופה. השוני היחידי בין החלטות אלו הוא בתאריך ההחלטה, ותוספת של שורה במכתב פירוט תשלומים לעוסק אשר צורף להחלטה (ואינו מהווה חלק ממנה) שם מצוין כי נדרש החזר בגין בקשת המענק לתקופת זכאות 9-10/2020.

62. בשונה מטענת המשיבה, איננו מקבלים את הטענה שניתן היה להבין מתוך דף פירוט התשלומים כי ההחלטה שנשלחה לעוררת מתייחס לתקופת זכאות 9-10/2020 דווקא. מדובר בהחלטה זהה כאמור לתקופת 7-8/2020 ולא ברור על מה סומכת המשיבה בטענתה כי מדובר בהחלטה לתקופת זכאות 9-10/2020 דווקא. דף פירוט התשלומים הוא מכתב נלווה להחלטה אף לשיטת המשיבה ואינו מהווה חלק מההחלטה. גם אם סטאטוס הבקשה מופיע בו בעקיפין הרי שאין משמעות הדבר כי היה על העוררת להבין כי התקבלה החלטה בעניינה ולפיכך גם לא ניתן לקבוע כי ההחלטה נשלחה לעוררת.

63. המשיבה הפנתה לכך שבמסגרת הגשת ההשגה ביקשה העוררת עצמה להאריך את המועד האחרון להגשת השגה. לטעמה, יש בכך הודאה כי איחורה את המועד האחרון. מהחומרים שבהליך ניכר כי רצף טעויות אצל המשיבה הוביל לכך שרק שתיים מתוך ארבע החלטות המשיבה בבקשות נשלחו אל העוררת ללא תקלות. ההחלטה בגין תקופת 9-10/2020

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

נשלחה כאמור עם פרטים שגויים, וההחלטה בגין תקופת 11-12/2020 לא נשלחה מעולם (ראה בהמשך). בהחלט יתכן כי באותו המועד השתלשלות עניינים זאת הובילה את העוררת לסבור בטעות כי אחרה את המועד ולפיכך ביקשה באותה העת ארכה להגשת ההשגה. עם זאת ובניגוד לאותו המועד, במסגרת הערר דן עמדה העוררת על כך שלא קיבלה את ההחלטה מעולם וכך גם ניכר מהחומרים שהמציאה המשיבה. תמיכה בטענה זאת ניתן למצוא בכך שבניגוד לשלוש תקופות הזכאות האחרות לגביהן הגישה העוררת השגות בדואר אלקטרוני, ביחס לתקופה זאת לא הוגשה השגה באותו המועד. מכאן, שאיננו סבורים שיש לייחס לעצם הגשת הבקשה באותו המועד את שמבקשת המשיבה לייחס.

64. בהתאם לסעיף 20(א)(1) לחוק הסיוע המועד ממנו נמנים 45 הימים להגשת השגה הוא המועד בו הומצאה החלטת המשיבה לעוסק. מאחר וכאמור לעיל לא ניתן לראות בהחלטה שנשלחה לעוררת באותו היום ככזאת המתייחסת לתקופת זכאות 9-10/2020, לא ניתן לראות בה גם כהמצאה של אותה החלטה. המסקנה המבקשת מדברים אלו היא כי העוררת מעולם לא קיבלה את החלטת המשיבה בגין תקופת זכאות זאת, ולכן לא יכולה היתה לאחר בהגשת ההשגה. קביעה זאת נכונה הן ביחס להשגה הראשונה מיום 19.5.2021, והן לתזכורת מיום 14.3.2022.

תקופות זכאות 11-12/2020

65. בדומה לתקופת זכאות 9-10/2020, גם ביחס לתקופת זכאות 11-12/2020 טוענת העוררת כי החלטת המשיבה מעולם לא הומצאה לה. לטענתה, למדה על קיומה של ההחלטה ממכתב אישור ירידת המחזוריים ששלחה המשיבה לעוררת ביום 12.4.2021.

66. מנגד, טוענת המשיבה כי ביום 9.6.2021 נשלח לעוררת מכתב פירוט תשלומים במסגרתו צוין כי אושר לה מענק חלקי בלבד. לצד זאת, מוסיפה המשיבה כי "**לאור בעיית מחשוב אין באפשרותה להפיק את מכתב ההחלטה**" אך כי ההחלטה נשלחה אל העוררת באותו היום לכתובת המייל שציינה העוררת בטופס הבקשה. המשיבה לא פירטה דבר אודות בעיית המחשוב, ובכלל זה האם מדובר בבעיה שהתרחשה סביב מועד מתן ההחלטה ויתכן שהשפיעה על שליחתה לעוררת, או האם מדובר בבעיה עכשווית המשליכה אך אל הפקתה כעת. בנוסף, לא צירפה המשיבה כל אסמכתא המעידה כי ההחלטה זאת אכן נשלחה אל העוררת.

67. במצב בו העוררת טוענת שלא קיבלה את החלטת המשיבה, המשיבה עצמה לא מצליחה לשחזר אותה ואף לא מצרפת אסמכתא לשליחתה, האפשרות המסתברת יותר היא כי

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

החלטה זאת אכן לא הגיעה אל העוררת. משמעות הדבר היא כי לא חל כל איחור בהגשת ההשגה ובהתאם לא היה מקום לדחות אותה על הסף.

סוף דבר

68. העררים ביחס לתקופות זכאות 5-6/2020 ו-7-8/2020 נדחים בזאת.

69. העררים בגין תקופות זכאות 9-10/2020 ו-11-12/2020 מתקבלים במובן זה שהחלטות המשיבה לדחות ההשגות שהגישה עליהן העוררת מבוטלות, והמשיבה נדרשת לבחון אותן לגוף העניין. נוכח הזמן הרב שכבר חלף, אנו מורים כי החלטות בהשגות יינתנו בתוך 60 ימים ממועד מתן החלטה זו.

70. לאור התוצאה אליה הגענו, איננו עושים צו להוצאות.

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 60 יום.

ניתנה היום, י"ב אלול תשפ"ד, 15/09/2024, בהעדר הצדדים.

1670-23

אריאל ז'יטניצקי, רו"ח ועו"ד
חבר הוועדה

עדי ליאב, עו"ד
יו"ר הוועדה